

Акредитационо тело Србије

АКРЕДИТАЦИЈА ПРОВАЈДЕРА ЗА ИСПИТИВАЊЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ (РТ – провајдера) (RT -proficiency testing)

др сци Љубинка Глигић, виши саветник АТС

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

Због чега акредитација РТ провајдера ?

Потреба да Акредитационо тело Србије (АТС) прошири своју активност на акредитацију провајдера за испитивање оспособљености лабораторија и контролних тела указала се из више разлога, а то су следећи:

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

Због чега акредитација РТ провајдера ?

- с обзиром на **задатак** Акредитационог тела Србије да активно учествује у имплементацији инфраструктуре квалитета у Србији

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

- имајући у виду међународне захтеве за компетентност РТ провајдера

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

Због чега акредитација РТ провајдера ?

- Успешним учествовањем у РТ програмима и међулабораторијским поређењима, **акредитоване лабораторије и контролна тела доказују своју компетентност** корисницима услуга, АТС-у и заинтересованим странама

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

- **Обезбеђење квалитета резултата испитивања је један од значајних** захтева референтних стандарда за акредитацију лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање (SRPS ISO/IEC 17025), медицинских лабораторија (SRPS ISO 15189) и контролних тела (SRPS ISO 17020)

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

Због чега акредитација РТ провајдера ?

- Поред захтева за **интерном контролом квалитета**, лабораторије **морају** своју компетентност да доказују **учествовањем у програмима за испитивање оспособљености** (*proficiency testing-PT, external quality assurance-EQA*) и/или у **међулабораторјским поређењима** (*interlaboratory comparison-ILC*)

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

- Акредитационо тело Србије је **утврдило своју политику** у погледу учествовања лабораторија, медицинских лабораторија и контролних тела у РТ/ILC програму/шеми:

АТС-ПА02 -

Правила о учешћу у међулабораторјским поређењима и програмима за испитивање оспособљености

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

АТС-ПА02-

Правила о учешћу у међулабораторјским поређењима и програмима за испитивање оспособљености

- “Све акредитоване лабораторије и лабораторије које су поднеле пријаву за акредитацију **морају да учествују у доступним и одговарајућим РТ/ILC активностима.**”
- “Приликом планирања учешћа у РТ/ILC активностима, лабораторије **морају да провере** да ли су РТ активности организоване у складу са ISO/IEC 17043. Препорука ATS-a је да се користе **услуге акредитованих РТ провајдера...**”

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

- Данас, у Србији постоји више развијених шема/програма за испитивање оспособљености у различитим областима испитивања/контролисања, у којима учествују акредитоване лабораторије.

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

ВРСТА АКРЕДИТАЦИЈЕ	ОБЛАСТИ ИСПИТИВАЊА/ЕТАЛОНИРАЊА/КОНТРОЛИСАЊА
ЛАБОРАТОРИЈЕ ЗА ЕТАЛОНИРАЊЕ	Еталонирање -запремина -електричне величине -температура -дужина
ЛАБОРАТОРИЈЕ ЗА ИСПИТИВАЊЕ	-хемијска испитивања воде -хемијска испитивања хране -биолошка испитивања семена .....
МЕДИЦИНСКЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ	-биохемијска испитивања клиничких узорака
КОНТРОЛНА ТЕЛА	

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

- Поједини провајдери ових шема су исказали намеру да се акредитују
- Акредитационо тело Србије је **дефинисало своју политику и активности**, и израдило потребну документацију.

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

РЕФЕРЕНТНА ДОКУМЕНТА:

- **SRPS ISO/IEC 17043:2011** Оцењивање усаглашености – Општи захтеви за испитивање оспособљености;
- **EA-02/14** Procedure for Regional Calibration ILCs in Support of the EA MLA;
- **EA-02/09** EA Policy on the Accreditation of Providers of Proficiency Testing Schemes
- **ILAC-P9: 11/2010** ILAC Policy for Participation in National and International Proficiency Testing
- **ILAC-P13:10/2010** Application of ISO/IEC 17011 for the Accreditation of Proficiency Testing Providers
- **ILAC-G9:2005** Guidelines for the Selection and Use of Reference Materials
- **EA-2/15:2008** EA Requirements for the Accreditation of Flexible Scopes

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

ISO/IEC 17043:2010
General requirements for the competence of testing and calibration laboratories

```

graph TD
    A[ISO/IEC Guide 43-1: 1997] --> C[ISO/IEC 17043:2010]
    B[ILAC-G13: 2007] --> C
    
```

ISO/IEC Guide 43-1:1997 Proficiency Testing by Interlaboratory Comparisons. Part 1: Development and operation of proficiency testing schemes.
ILAC-G13: 2007 Guidelines for the Requirements for the Competence of Providers of Proficiency Testing Schemes.

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање оспособљености

4. Технички захтеви

- 4.1 Опште одредбе
- 4.2 Особље
- 4.3 Опрема, смештај и околина
- 4.4 Поставка шеме за испитивање оспособљености
- 4.5 Избор методе или процедуре
- 4.6 Спровођење шеме за испитивање оспособљености
- 4.7 Анализа података и вредновање резултата шеме за испитивање оспособљености
- 4.8 Извештаји
- 4.9 Комуникација са учесницима
- 4.10 Поверљивост

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање оспособљености

5. Захтеви који сеодносе на менаџмент

- 5.1 Организација
- 5.2 Систем менаџмента
- 5.3 Управљање документима
- 5.4 Преиспитивање захтева, понуда и уговора
- 5.5 Подуговарање услуга
- 5.6 Набавка услуга и производа
- 5.7 Однос према кориснику
- 5.8 Приговори и жалбе
- 5.9 Управљање неусаглашеним пословима
- 5.10 Унапређење рада система
- 5.11 Корективне мере
- 5.12 Превентивне мере
- 5.13 Управљање записима
- 5.14 Интерне провере
- 5.15 Преиспитивање које врши руководство

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање оспособљености

- Прилог А (информативни)
Врсте шема за испитивање оспособљености
- Прилог Б (информативни)
Статистичке методе које се користе приликом испитивања оспособљености
- Прилог Ц (информативни) Избор и примена испитивања оспособљености

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ИСО Београд 05.06.2013

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање способности

Интерпретација специфичних захтева SRPS ISO / IEC 17043:2011

Технички захтеви:

- Поставка шеме за испитивање способности (4.4)
  - документован план (4.4.1)
  - припрема предмета испитивања способности (4.4.2)
  - оцена хомогености и стабилности предмета испитивања (4.4.3)
  - статистички пројекат (4.4.4)
  - за утврђивање додељених вредности и вредновање резултата учесника (4.4.5)
- Спровођење шеме за испитивање способности
- Анализа података и вредновање резултата шеме за испитивање способности
- Проверљивост (принцип)

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013.

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање способности

Интерпретација специфичних захтева SRPS ISO / IEC 17043 : 2011 (наставка)

Захтеви који се односе на систем менаџмента квалитетом:

- РТ провајдер мора бити правно лице или део правног лица
- мора да успостави примењује и одржава систем менаџмента који је у складу са његовим обимом пословања
- подуговарање услуга

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013.

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање способности

Интерпретација специфичних захтева SRPS ISO / IEC 17043 : 2011 (наставка)

Захтеви који се односе на систем менаџмента:

➤ **Не сме се подговорити:**

- планирање шеме за испитивање способности (4.4.1.2)
- вредновање перформанси (4.7.2.1)
- давање овлашћења за издавање завршног извештаја (4.8.1)

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013.

SRPS ISO/IEC 17043:2011
Оцењивање усаглашености –
Општи захтеви за испитивање способности;

Шта се постиже испитивањем способности?

- Вредновање и праћење техничке компетентности лабораторија / контролних тела
- Уочавање проблема у лабораторијама и увођење мера за њихово превазилажење (нпр. због неодговарајуће процедуре испитивања или мерења и др.)
- Увођење нових метода испитивања или мерења
- Повећање степена поверења у услуге које пружа лабораторија
- **Потврда изјаве о несигурности и др.**

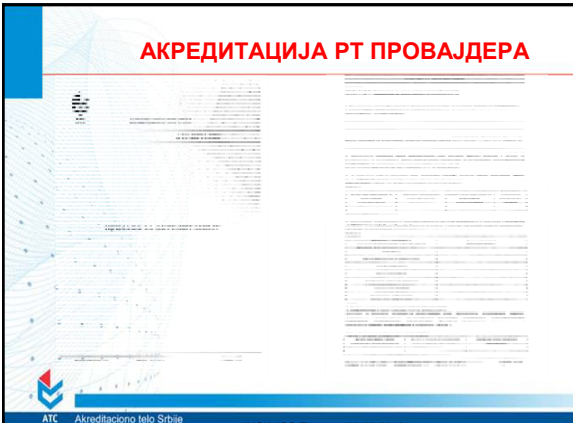
ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

- Пријава за акредитацију АТС-ПР11-001
Додатак 5: Провајдер за испитивање способности
- Смернице за исказивање обима акредитације провајдера за испитивање способности АТС-УП-30
-нови документ
- План надзорних активности провајдера за испитивање способности АТС УП АТС
-нови документ
- Листа докумената која садрже захтеве које треба да испуни подносилац пријаве за акредитацију
-нови документ
- Извештај о оцењивању провајдера за испитивање способности према SRPS ISO/IEC 17043
-нови документ

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

ATC Akreditaciono telo Srbije ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013.

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

ATC Akreditaciono telo Srbije
ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013

АКРЕДИТАЦИЈА РТ ПРОВАЈДЕРА

ATC Akreditaciono telo Srbije
ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013

ХВАЛА НА ПАЖЊИ !

ATC Akreditaciono telo Srbije
ЈУСК, ICQ Београд 05.06.2013